

Vai trò của Xã hội Dân sự trong Tiến trình Đàm phán Khí hậu tại COP 21

Manuela Matthes, Tư vấn Chính sách Năng lượng & Khí hậu Quốc tế, FES Berlin

Hà Nội , 21.01.2016

Nội dung chính

1. Kết quả các cuộc Đàm Phán về Khí Hậu tại Paris dưới góc nhìn của Xã hội Dân sự
2. Vai trò của Xã hội Dân sự trong quá trình Đàm Phán về Khí Hậu
3. Đánh giá các kết quả đàm phán tại Paris, tập trung vào vai trò của các Tổ chức Xã Hội Dân sự trong thời gian tới.

1. Kết quả Đàm Phán về Khí Hậu tại Paris dưới góc nhìn của Xã hội Dân sự

<http://cdn.theatlantic.com>

- Lần đầu tiên trong lịch sử, tất cả các bên tham gia Công ước Khung của Liên Hợp Quốc về Biến đổi Khí Hậu cùng ký cam kết bảo vệ khí hậu của trái đất.
- Tất cả đều đồng thuận và có ràng buộc về mặt pháp lý theo các quy định của luật quốc tế → những điều luật quốc tế này được xây dựng nhằm duy trì việc thực hiện cam kết trong những thập kỷ tới.

Những nội dung quan trọng trong Hiệp định Paris

- 1) **Mục tiêu dài hạn:** mục tiêu về nhiệt độ, mục tiêu phục hồi khí hậu, mục tiêu về tài chính
- 2) **Cam kết giảm phát thải:** mục tiêu cân bằng khí nhà kính vào năm 2050.
- 3) **Cơ chế kiểm soát tham vọng:** rà soát, điều chỉnh kế hoạch về khí hậu cấp quốc gia 5 năm/lần,
- 4) **Công khai và minh bạch:** hợp nhất phương pháp được đồng thuận, nhưng vẫn cần cải thiện
- 5) **Thiệt hại và tổn thất:** đã được ghi nhận trong hiệp định, nhưng chưa có ràng buộc hay đền bù

So sánh: mong đợi và kết quả của các CSO đối với hiệp định Paris

Mong đợi của xã hội dân sự	Kết quả
Có ràng buộc về mặt pháp lý và cam kết có tính lâu dài	Đã đạt được
Mục tiêu dài hạn về cân bằng carbon vào giữa thập kỷ	Đạt được một phần Không có văn bản chính thức nào đề cập đến, nhưng thông qua yêu cầu giảm phát thải khí nhà kính đến mức cân bằng vào nửa sau của thập kỷ kết hợp với mục tiêu về nhiệt độ và những thay đổi trong đầu tư tài chính có thể thấy dấu hiệu của việc cân bằng carbon (khử cacbon)
Cơ chế rà soát tiến độ theo định kỳ và đầy tham vọng	Đã đạt được Chu trình 5 năm
Thúc đẩy áp dụng các quy định về công khai, minh bạch đối với tất cả các bên tham gia	Đạt được một phần Đồng thuận về mặt quy tắc, nhưng chưa có kế hoạch thực hiện cụ thể
Đảm bảo nguồn tài chính cho các hoạt động về khí hậu, ít nhất \$ 100 tỉ/năm	Đã đạt được (NHƯNG: cần điều chỉnh thêm các khoản tài chính cho khí hậu.)
Ứng phó với biến đổi khí hậu và những nội dung liên quan đến thiệt hại, tổn thất được đề cập đến trong hiệp định	Đã đạt được (NHƯNG chưa có ràng buộc trách nhiệm hay đền bù)

2. Vai trò của Xã hội Dân sự trong tiến trình đàm phán khí hậu

- Bản thân Xã hội Dân sự không phải là thành phần chính trong các cuộc đàm phán (như những nhà đàm phán), nhưng có nhiều tác động ở bên ngoài, đặc biệt trong lĩnh vực tư vấn chính sách.
- Các cuộc diễu hành lớn cũng như nhiều hoạt động khác đã bị hủy bỏ do những cuộc tấn công ở Paris diễn ra ngay trước các vòng đàm phán, chứ không phải vì phản đối các tổ chức phi chính phủ (PCP).
- Vai trò của các tổ chức xã hội dân sự rất khác nhau, phụ thuộc vào bản chất của từng tổ chức, ví dụ như các tổ chức công đoàn thường vận động hành lang cho quyền của người lao động và đảm bảo chuyển đổi công bằng cũng như môi trường làm việc trong các chương trình nghị sự, các tổ chức PCP về môi trường sẽ vận động cho các chương trình REDD+ cũng như các vấn đề liên quan đến môi trường khác, rất nhiều các tổ chức PCP tư vấn chính sách cho các địa phương dễ bị tổn thương hay những bang nhỏ, giúp họ chuẩn bị bài phát biểu v.v....
- Không có hoạt động biểu tình chống đối (civil disobedience) nào thực sự xảy ra (do tình hình an ninh và do bị các lực lượng an ninh của Pháp ngăn cản)

3. Đánh giá các kết quả đàm phán tại Paris, tập trung vào vai trò của các Tổ chức Xã Hội Dân sự trong thời gian tới

- Hiệp định Paris là một cột mốc quan trọng, nhưng cũng có thể mới chỉ là điểm bắt đầu.
- Hiệp định Paris là một hiệp định quốc tế có tính pháp lý mà các tổ chức XHDS có thể sử dụng để thúc đẩy các cam kết của chính phủ trong quá trình xây dựng các kế hoạch quốc gia về biến đổi khí hậu
- Các tổ chức XHDS cần gây áp lực lên các chính trị gia và các chính phủ, cần liên minh với cả các nhóm hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau.
- Các tổ chức XHDS cần đảm bảo các chính phủ sẽ chịu trách nhiệm với những cam kết của mình ở Paris, gây áp lực để chính phủ thực thi những gì họ đã hứa ở Paris.
- Ông Ban-ki-moon đã khẳng định “Chúng ta không thể đạt được những gì mà chúng ta đã đạt được ở đây, tại Paris, với 196 bên cùng thông qua hiệp định về biến đổi khí hậu toàn cầu nếu không có sự lãnh đạo và định hướng của xã hội dân sự”. Nhờ đó, tiếng nói của các tổ chức XHDX sẽ trở nên cần thiết hơn bao giờ hết sau khi các cuộc đàm phán ở Paris kết thúc. (Ban Ki-moon, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=52781#.Vp1GwVLIduk>)

Vấn đề cần làm rõ?
Cảm ơn các bạn đã lắng nghe!